

**UCHWAŁA NR XV/96/2025
RADY GMINY GŁOGÓW**

z dnia 23 kwietnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w latach 2023 - 2024, Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Głogów na lata 2020- 2023 oraz Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Głogów na lata 2024 - 2027.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024, poz. 1465 z późn. zm.) w związku z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2024, poz. 1292 z późn. zm.) Rada Gminy Głogów uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się sprawozdanie Wójta Gminy Głogów z realizacji Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Głogów na lata 2023-2024, za okres od listopada 2022 do listopada 2024 roku, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Głogów.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Tomasz Jankowski

Sprawozdanie z realizacji Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Głogów na lata 2020-2023 oraz Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Głogów na lata 2024-2027

1. Wprowadzenie

Zgodnie z wymogami art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Gmina Głogów opracowała „Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2020-2023”. Program ten został przyjęty przez Radę Gminy Głogów uchwałą nr XXVII/216/2020 z dnia 28 października 2020 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego 26 listopada 2020r. pod pozycją 6396. W 2024 roku została opracowana aktualizacja programu, którą Rada Gminy Głogów przyjęła uchwałą nr IV/20/2024 z dnia 12 czerwca 2024 r. Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Głogów na lata 2024-2027 został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego w dniu 19 czerwca 2024r. pod pozycją 3458.

W myśl art. 87 ust. 5 ww. ustawy Wójt sporządza co dwa lata sprawozdanie z realizacji Programu, które przedstawia Radzie Gminy. Niniejsze sprawozdanie z realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Głogów na lata 2020-2023” oraz „Gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Głogów na lata 2024-2027” z lat 2023-2024 stanowi wypełnienie prawnego obowiązku Wójta, wynikającego z treści ww. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Podstawowe cele programu opieki nad zabytkami zostały określone w art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami. Zgodnie z tym przepisem Program ma na celu, w szczególności:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc związanych z opieką nad zabytkami.

2. Zabytki objęte prawnymi formami ochrony

Na obszarze gminy Głogów funkcjonują dwie formy ochrony, jest to wpis do rejestru zabytków oraz ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy Głogów znajduje się 25 zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, w tym 8 stanowisk archeologicznych. Są to jedne z najcenniejszych elementów krajobrazu kulturowego na terenie gminy. Obiekty te objęte są wszelkimi rygorami prawnymi wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim – rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Wszelkie działania podejmowane przy tego typu obiektach wymagają pisemnego pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Gmina Głogów nie ma w posiadaniu zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków.

Gminna ewidencja zabytków (369 obiektów) nie jest jedną z form ochrony zabytków. Jest podstawą do sporządzenia Programów opieki na zabytkami. Nakłada obowiązek uzgadniania z Wojewódzkim

Konserwatorem Zabytków projektów decyzji o ustalenie warunków zabudowy (WZ) oraz projektów budowlanych dotyczących obiektów ujętych między innymi w gminnej ewidencji zabytków. Stan obiektów jest niezadowalający. Większość wiejskiej zabudowy mieszkalnej, znajdująca się w ewidencji uległa znacznemu zniszczeniu poprzez bezładną modernizację elewacji. Przywrócenie im pierwotnego wyglądu jest bardzo trudnym zadaniem. Ponadto duża część najcenniejszych budynków mieszkalnych znajduje się poza ewidencją.

3. Realizacja Programu

Gminny program opieki nad zabytkami określa kierunki i działania podejmowane przez gminę mające na celu szeroko pojętą ochronę dziedzictwa kulturowego. Opieka nad zabytkami stanowi jeden z obszarów działania dla władz lokalnych. W okresie sprawozdawczym, za pomocą dostępnych i możliwych instrumentów prawnych, finansowych i społecznych były podejmowane działania, które miały na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Głogów. W ostatnich dwóch latach stan ewidencyjny zabytków nieruchomości wpisanych do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków nie uległ zmianie.

Zdecydowana większość obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków nie stanowi własności Gminy Głogów. W związku z tym gmina nie ma możliwości bezpośredniego sprawowania opieki nad nimi. Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, na każdym właścicielu i posiadaczu zabytku spoczywają obowiązki wynikające z zasad sprawowania opieki nad zabytkami. Dbanie o stan zabytku, tym samym ponoszenie nakładów na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane spoczywa na właścicielu i posiadaczu obiektu zabytkowego, dysponującego tytułem prawnym do zabytku. W przypadku jednostki samorządu terytorialnego prowadzenie i finansowanie wspomnianych prac i robót jest zadaniem własnym. Pełna realizacja zadań z zakresu ochrony zabytków przez samorząd gminny powinna przebiegać dwutorowo, uwzględniając poniższe priorytety:

- 1) Opieka nad zabytkowymi obiektami i obszarami i obszarami, których właścicielem lub współwłaścicielem jest gmina Głogów;
- 2) Kształtowanie przestrzeni publicznych oraz ochrona dziedzictwa kulturowego (w tym krajobrazu kulturowego) na całym obszarze gminy Głogów.

Gmina Głogów jest właścicielem 3 obiektów zabytkowych, ujętych w gminnej ewidencji zabytków. Gmina jako właściciel tych zabytków jest ustawowo zobligowana do opieki nad tymi obiektami, utrzymywania w dobrym stanie technicznym, przeprowadzania remontów i bieżących konserwacji. Niezależnie od zapisów legislacyjnych gmina powinna dołożyć wszelkich starań, aby stan zabytków, jak i całej przestrzeni publicznej, wpływał pozytywnie na jakość życia mieszkańców, a turystów do dłuższych pobytów.

Tabela 1. Obiekty w posiadaniu gminy

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres
1.	Przedmoście	Kaplica- dzwonnica	dz. nr 282/1, 282/2
2.	Borek	Park zabytkowy	dz. nr 369/1-3, 369/12-17, 57, 58
3.	Serby	Cmentarz komunalny	Ul. Kwiatowa, dz. nr 27

Karta adresowa 1. Przedmoście- Kaplica – dzwonnica

GEZ		KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO	3. Miejscowość
1. Nazwa		2. Czas powstania	PRZEDMOŚCIE
KAPLICA - DZWONNICA		1698 r.	
8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapą z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym			4. Adres
			Przedmoście, ul. Szkolna, dz. nr 282/1, 282/2 67-210 Głogów
			5. Przynależność administracyjna
			województwo dolnośląskie powiat głogowski gmina Głogów
			6. Formy ochrony
			Rejestr Zabytków nr A/2343/703 z dnia 18.12.1963 r.
			7. Opracowanie karty (autor, data i podpis)
			Jakub Danielski, 11.04.2016 r. <i>Danielski</i>

Widok od północy

Kaplica – dzwonnica jest pozostałością barokową, trójkondygnacyjną, zwieńczoną dwukondygnacyjnym, cebulastym hełmem z latarnią po kościele. Wzniesiona została w 1698 r., a w 1922 r. gruntownie wyremontowana. Na rzucie ośmioboku jest murowana z cegły. W dolnych kondygnacjach do jednej ze ścian przylega pół-cylindryczna klatka z cegły. Pomieszczenie w przyziemiu nakryte jest sklepieniem kolebkowym z lunetami. Inskrypcja na wieży: „W roku 1689 zbudowano ten obiekt na mój własny koszt za zezwoleniem mojego miłościwego pana, ku chwale Boga i zwierchnictwa i na wieczną pamiątkę o mnie, Heinrich(u) Hoffmann, obecnym sołtysie dziedzicznym i sądowym”.

Karta Adresowa 2. Borek – Park zabytkowy

GEZ KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO		3. Miejscowość B O R E K
1. Nazwa PARK W ZESPOLE PAŁACOWYM	2. Czas powstania XVII/XVIII w., 2 poł. XIX w.	
8. Fotografia z opisem ukazującym orientację albo mapa z zaznaczonymi stanowiskami archeologicznymi 		4. Adres Borek, dz. nr 369/1-3, 369/12-17, 57, 58 67-210 Głogów
		5. Przynależność administracyjna województwo dolnośląskie powiat głogowski gmina Głogów
		6. Formy ochrony Rejestr Zabytków nr A/2766/535/L z dnia 19.06.1979 r.
		7. Opracowanie karty (autor, data i podpis) Jakub Danielski, 11.04.2016 r.

Widok od południowego - wschodu

Park pochodzi z 2 poł. XIX w., od południa i wschodu ujęty szosą wiejską, przy pałacu przecięty alejką prowadzącą do folwarku usytuowanego na północ. Obecnie w częściach skrajnych parku ulokowane są odrębne zabudowane parcele. W składzie gatunkowym obecnie dominują lipy, klon pospolity, robinia akacjowa, dąb szypułkowy. Park objęty jest ochroną konserwatorską, wpisany jest do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – numer A/2755/535/L z dnia 19.06.1979 r. Przed wprowadzeniem „Gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2016-2019” park został zagospodarowany w 2015 r. W 2014 r. Gmina Głogów otrzymała dotację w ramach działania Odnowy i rozwoju wsi objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007 – 2013 na „Zagospodarowanie zabytkowego parku w Borku” od Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Kwota dotacji wynosiła 307 316,02 zł. W ramach realizacji zadania zgodnie z projektem budowlanym wykonano:

- gazon;
- osie widokowe;
- zbiorniki wodne;
- mostki i przepusty;
- fontannę;
- nawierzchnię i komunikację;
- małą architekturę: 17 szt. ławek, 13 szt. koszy na śmieci, 1 szt. dużej tablicy informacyjnej, 8szt. małych tablic informacyjnych, 1 szt. stojaka rowerowego, 6 szt. lamp ogrodowych typu solarne;
- polanę rekreacyjno- sportową;
- ścieżki przyrodniczo- historyczne;
- nasadzenia drzew i krzewów wraz z pracami przygotowawczymi, porządkowymi i agrotechnicznymi.

Wykonawca był zobowiązany do pielęgnacji nasadzeń drzew i krzewów w okresie 12 miesięcy od dnia odbioru końcowego bez uwag zgodnie z zapisami dokumentacji projektowej. W pozostałym okresie

24 miesięcy pielęgnacja odbyła się 6 razy. Pielęgnacja nasadzeń drzew i krzewów obejmowała odchwaszczanie, spulchnianie gleby, usuwanie odrostów korzeniowych, cięcia sanitarne i pielęgnacyjne, uzupełnienie warstwy ściółki kory ogrodniczej, uzupełnienie brakujących i uszkodzonych palików, poprzeczek i ogrodzeń, koszenie trawy, podlewanie w okresie suszy, zasilanie nawozami mineralnymi oraz ochrona przed szkodnikami i chorobami roślin.

W grudniu 2022r. dokonano nasadzeń zastępczych 9 sztuk drzew gatunek: lipa drobnolistna (5 sztuk), dąb szypułkowy (2 sztuki), kasztanowiec biały (1 sztuka), klon pospolity (1 sztuka).

W latach 2023-2024 wykonano prace porządkowe związane z utrzymaniem zabytkowego parku w Borku. Zostały przeprowadzone prace związane z koszeniem traw. Pomalowano ławki oraz lampy oświetleniowe.

Karta adresowa 3. Serby – Cmentarz komunalny

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO		3. Miejscowość
1. Nazwa	2. Czas powstania	SERBY	
CMENTARZ KOMUNALNY	1894 r.		
8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z oznaczonym stanowiskiem archeologicznym		4. Adres	
		Serby, ul. Kwiatowa, dz. nr 27 67-210 Głogów	
		5. Przyjętość administracyjna	
		województwo dolnośląskie powiat głogowski gmina Głogów	
		6. Pomnyctwo	
		Rejestr Zabytków nr A/2395/745/L z dnia 28.12.1987 r.	
		7. Odszkodowanie karty (autor, data i podpis)	
		Jakub Danielski, 11.04.2016 r. <i>Danielski</i>	

Cmentarz komunalny powstał w 1894 r. i na dzień dzisiejszy jest w dobrym stanie. Każdego roku po dokonanych oględzinach i stwierdzeniu potrzeby, przeprowadzane są zabiegi pielęgnacyjne drzew.

W 2024r. zostały wykonane roboty budowlane przy ogrodzeniu zabytkowego cmentarza komunalnego w miejscowości Serby. Inwestycja była dofinansowana z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków w wysokości 373.416,56 zł, a całkowita wartość zadania wyniosła 406.311,31zł. W ramach zadania firma wykonała demontaż istniejącego ogrodzenia i budowę nowego z siatki wraz z ceglana podmurówką. Natomiast bramy wjazdowe oraz furtki wykonano ze stali. Prace były prowadzone zgodnie z wytycznymi określonymi przez Konserwatora Zabytków.

4. Podsumowanie

Na podstawie analizy można stwierdzić, że cele były realizowane w miarę możliwości i dostępnych środków finansowych. Dalsze zachowanie dziedzictwa kulturowego będzie kontynuowane w kolejnych latach.

Uzasadnienie

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003r. (Dz. U. z 2024r., poz. 1292 z późn. zm.) zobowiązuje do sporządzenia, co 2 lata, sprawozdania z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami.